

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ (ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**Матеріали XX Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю в онлайн-режимі за
допомогою платформи Microsoft Teams**

(Тернопіль, 18–19 травня 2023 року)

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2023

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Сучасні тенденції та перспективи розвитку вищої медичної (фармацевтичної) освіти в Україні : матеріали XX Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою платформи Microsoft Teams (Тернопіль, 18–19 трав. 2023 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2023. – 254 с.

Матеріали надруковано в авторській редакції. Автори публікацій несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

© ТНМУ, «Укрмедкнига», 2023

11. Пугачев В.П. Тесты, деловые игры, тренинги в управлении персоналом /В.П.Пугачев –М: Аспект Пресс,2002.-285 с.

РОЗВИТОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ЛІКАРІВ ЯК МЕТА СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

**Шевченко В.Г., Бородаєв І.Є., Запорожченко Б.С., Колодій В.В.,
Васильєв О.А.**

Одеський національний медичний університет

Вступ. Сьогодні в Україні досконалий лікар повинен відповідати високим стандартам якості медичної допомоги, бути компетентним та здатним ефективно взаємодіяти з пацієнтами та колегами.

Системний розвиток клінічного мислення майбутніх лікарів – це процес, який має на меті забезпечення розвитку високорівневих знань і навичок у студентів-медиків, які дозволяють їм ефективно працювати у клінічному середовищі.

Основна частина. Сьогодні Міністерство охорони здоров'я України висуває високі вимоги до випускників вищих медичних навчальних закладів, вони повинні вміти: 1. проводити та інтерпретувати опитування, фізикальний огляд, клінічне обстеження, результати сучасних лабораторно-інструментальних досліджень, морфологічного аналізу біопсійного, операційного та секційного матеріалу; 2. використовуючи знання професійно-орієнтованих та клінічних дисциплін, виявляти у пацієнта основні патологічні симптоми і синдроми захворювання; 3. проводити диференційну діагностику, формулювати попередній діагноз; 4. обґрунтовувати методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики ускладнень хвороби; 5. знати і використовувати алгоритм постановки діагнозу; 6. прогнозувати терміни та можливості одужання, рівень працездатності конкретного пацієнта; 7. діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах; 8. керуватися морально-деонтологічними принципами медичного працівника та принципами професійної су-

бординації; 9. спираючись на принципи доказової медицини, аналізувати та використовувати медичну інформацію. Саме таке вміння виявити і проаналізувати симптоми та синдроми, надалі інтегрувати їх у нозологічну одиницю, засноване на теоретичних та емпіричних знаннях, і називається клінічним мисленням.

Основною суперечністю сучасної системи освіти є суперечність між високим темпом приросту знань у сучасному світі та обмеженими можливостями їх засвоєння майбутнім фахівцем. Ця суперечність призвела до відмови педагогічної теорії від абсолютного освітнього ідеалу – всебічно розвинутої особистості. Новою парадигмою в освіті є максимальний розвиток здібностей людини до саморегуляції та самоосвіти. Якщо наприкінці ХХ сторіччя освіта відбувалася під гаслом «Знати все про небагато і небагато про все», то початок нашого століття приніс новий підхід – знати про сутність всього, щоб пізнати нову суть. Отже, метою майбутнього фахівця є пізнання суті із великих обсягів інформації та множини дисциплін.

Пізнання суті медичного мистецтва є можливим лише через клінічне мислення як спеціалізований процес діалектичного мислення, який має певну специфіку: 1. предметом дослідження в медицині є організм людини, що включає усі сфери його життєдіяльності; 2. у діагностиці значна частина симптомів є суб'єктивними; 3. багато методів дослідження (наприклад, інвазивні) є небезпечними для здоров'я пацієнта і не можуть використовуватися у клінічній практиці; 4. у лікувально-діагностичній роботі лікаря велику роль відіграє інтуїція – знання, що виникає без усвідомлення шляхів та умов його отримання.

Зазвичай клінічне мислення має такий алгоритм практичної реалізації: 1. збір анамнезу життя і хвороби та фізикальне обстеження; 2. висування гіпотези про сутність патології чи захворювання в конкретній ситуації; 3. призначення діагностичних тестів для уточнення і верифікації діагнозу; 4. узагальнення клінічних знахідок, інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних досліджень для розробки можливого клінічного діагнозу і прогнозу; 5. аналітичний підхід до прийняття рішення про подальші дослідження; 6. планування лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів з урахуванням побажань пацієнта. Отже, у процесі реалізації алгоритму

клінічного мислення лікар стикається з проблемами, які вимагають потужного когнітивного ресурсу, оскільки робота з кожним пацієнтом є розв'язанням проблемних медичних завдань. Складність виявлення патогенетичних зв'язків між симптомами, встановлення синдромного і нозологічного діагнозу обумовлена варіабельністю та різноманітністю проявів симптомів хвороб, їх динамікою у часі.

Висновки. Таким чином, клінічна робота як медичне мистецтво є завжди творчим процесом, а основною метою навчання майбутнього лікаря є системне формування і розвиток творчого лікарського мислення як основи професійної творчої діяльності.

Література.

1. Актуальність впровадження в освітній процес студентів-медиків інтерактивних методів навчання / О. М. Разнатовська, О. А. Мурзіна, О. І. Потоцька, Г. М. Алек сєєва // Медична освіта. – 2018. – No 4. – С. 85–88.

2. Запорожан В. М. Сучасні підходи до освітнього процесу з підготовки високопрофесійних фахівців / В. М. Запорожан, М. М. Каштальян, О. В. Чернецька // Медична освіта. – 2017. – No 3. – С. 27–31.

3. Галіяш Н. Комунікативні навички в медицині : посіб. / Наталія Галіяш, Наталія Петренко, Наталія Біль-кевич. – Тернопіль : ТДМУ, 2019. – 132 с.

ОНОВЛЕНА ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ІНТЕРНА- НЕВРОЛОГА – ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Шкробот С.І., Салій З.В., Бударна О.Ю., Салій М.І., Дуве Х.В.

*Тернопільський національний медичний університет імені
І. Я. Горбачевського МОЗ України, Тернопіль, Україна*

Вступ. Неврологія є унікальною галуззю, що містить багато вузьких спеціальностей, які дуже відрізняються одна від одної і в багатьох країнах викристалізувалися в окремі напрямки, як от: загальна неврологія, інсультологія, епілептологія, спеціалісти, які працюють з нейродегенеративною патологією та деменціями, демієлінізуючими

<i>Шевченко В.Г., Бородаєв І.Є., Запорожченко Б.С., Колодій В.В., Васильєв О.А.</i>	
РОЗВИТОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ЛІКАРІВ ЯК МЕТА СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	210
<i>Шкробот С.І., Салій З.В., Бударна О.Ю., Салій М.І., Дуве Х.В.</i>	
ООНОВЛЕНА ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ІНТЕРНА-НЕВРОЛОГА – ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	212
<i>Шульгай А.Г., Олещук О.М., Федонюк Л.Я., Лихацький П.Г., Кучер С.В.</i>	
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА З ПІДГОТОВКИ МАГІСТРА МЕДИЦИНИ В ТНМУ: СТВОРЕННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ	215
<i>Шульгай А.Г., Теренда Н.О., Сатурська Г.С., Панчишин Н.Я., Слободян Н.О., Трущенко Л.В.</i>	
ОСНОВНІ СКЛАДОВІ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»	218
<i>Юдін О.І., Жаріков С.О., Кліманський Р.П., Роцин Ю.В.</i>	
ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ.....	221
<i>Юрїїв К.Є., Денефіль О.В., Бондаренко Ю.І., Кулянда О.О., Пелих В.Є., Усинський Р.С.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	222
<i>Яцук І.С., Унгурян Л.М., Беляєва О.І.</i>	
ГНУЧКА КОМУНІКАЦІЙНА СТРУКТУРА – ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	224
<i>Fedoniuk L., Lesniak-Moczuk K., Lipska V., Wysienska M., Jozwiak P.</i>	
MECHANISM OF IMPLEMENTATION OF THE ENVIRONMENTAL PROJECT IN THE REALIZATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT STRATEGY	226
<i>Marchyshyn S.M., Demydyak O.L., Dakhym I.S., Slobodianiuk L.V., Paraschuk E.A.</i>	
FEATURES OF TEACHING EDUCATIONAL PRACTICE IN PHARMACOGNOSY	228
<i>Prikhodko O.B., Popovych A.P., Aliyeva O.G., Maleyeva G. Yu., Havrylenko K.V., Shemetenko O.O.</i>	
APPLICATION OF MODERN TECHNOLOGIES IN EDUCATION OF MEDICAL STUDENTS IN THE SUBJECT OF MEDICAL BIOLOGY	230